

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:3357

av Penilla Gunther (KD)

med anledning av prop. 2015/16:110 Staten och kapitalet
– struktur för finansiering av innovation och hållbar
tillväxt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verksamhetsinriktningarna för Inlandsinnovation AB och Fouriertransform ska fortsätta i det nya utvecklingsbolaget och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens riskkapital i än högre grad ska kunna matcha lokalt riskkapital genom samverkan med kreditgarantiföreningar och mikrofonder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för möjligheter med finansieringsmodellen crowdfunding i samverkan med statligt riskkapital och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att innovationsstöd ska kunna ges till såväl nystartade som etablerade företag när det gäller insatser för forskning och utveckling samt ansökan av patent och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Företagens möjligheter att hitta riskvilligt kapital till goda marknadsmässiga villkor är en nyckelfaktor för att trygga näringslivets möjlighet att utvecklas, växa och skapa nya jobb. Kristdemokraterna anser att det huvudsakligen är privat kapital som ska riskeras när företag startas och utvecklas oavsett om det rör sig om börsnoterade koncerner, medelstora företag i tillväxtfas eller affärsidéer i tidiga skeden, men att behov också finns av statliga marknadskompletterande insatser.

Staten bör främja nyföretagande genom att skapa ett gott klimat för innovationer samt produkt- och marknadsutveckling. De offentliga organen bör medverka till att nödvändigt riskkapital finns tillgängligt, inte minst för mindre företag och i regioner med svag kapitalbildning och sysselsättningsproblem. Särskilda insatser bör göras för att stimulera kvinnligt företagande.

Att få fler i Sverige att våga starta och driva företag, är en förutsättning inte bara för ekonomisk tillväxt, utan också en viktig del i att vara medskapare i samhället – inte bara medborgare. Det handlar också om att få fler att känna det mödan värt att behålla, driva vidare en verksamhet inom familjen, på orten, landsbygden och hur tillgång till kapital, engagemang, mentorskap och kompetenshöjning för alla tre samhällssektorerna – ideell, privat och offentlig – kan komplettera varandra lokalt, regionalt och nationellt.

Omstrukturering av riskkapital

Sverige har en väl utbyggd sektor för riskkapitalförsörjning för företag som dock behöver omstruktureras eller utvecklas. Tillgången till kapital för företag i tidiga skeden är ett ofta omvittnat problem. Få privatpersoner och institutioner vill riskera pengar i företag som ännu inte etablerat en fullskalig affärsverksamhet. Det finns därför en marknadskompletterande roll för staten att fylla. Dock så ser vi att detta många gånger istället får en effekt som delvis tränger undan det privata kapitalet eller verkar som direkta konkurrenser.

Kristdemokraterna vill därför strama upp det statliga riskkapitalet, egentligen inklusive det som placeras i AP-fonderna, så att det alltid investeras parallellt med privat kapital och i syfte att generera mer privat kapital.

2015 fick utredaren Hans Rydstad i uppdrag av regeringen att ge förslag på hur de statliga finansieringsinsatserna bör förändras för att bättre möta de finansieringsbehov som små och medelstora företag har och som den privata marknaden inte tillgodoser. Fokus i utredningen har lagts på finansiering av företag och projekt där potentialen är stor för tillväxt men där risknivån också är högre och kapitalbehoven större. Man har också tittat på i vilka delar av kapitalförsörjningskedjan som det krävs marknadskompletterande insatser.

Propositionen handlar bland annat om att göra om statligt riskkapital för insatser i tidigare skeden, och göra en fond- i-fond som Kristdemokraterna och Alliansen redan tidigare pläderat för.

De av staten helägda aktiebolagen Fouriertransform Aktiebolag och Inlandsinnovation AB föreslås bli inordnade i en med det nationella utvecklingsbolaget

gemensam koncern. De två förstnämnda bolagen föreslås tills vidare förvalta sina befintliga investeringar.

Kristdemokraterna ser en nödvändighet av kraftsamling av de statliga aktörerna på området, men vill gärna framföra att de verksamhetsområden och arbetsätt som Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB haft, bör ingå i det fortsatta arbetet för utvecklingsbolaget.

Fouriertransform AB:s inriktning på främst bilindustrin och cleantech, är även fortsättningsvis viktiga branscher för svensk export, liksom Life Science. Det behöver tydligt framgå i ägaranvisningarna från regeringen, att dessa områden är en prioritet för det statliga riskkapitalet att satsa på. Detta för att även matcha insatser som görs i form av strategier för industri och export, men även till exempel rådet för Innovation och Life Science.

Inlandsinnovation har i första hand tillgodosett kapitalsatsningar i norra Sverige som flera kan hysa en oro för nu, att det försvinner. Kristdemokraterna förutsätter dock att det statliga riskkapitalet får en så god spridning över landet som är möjligt; och med komplettering av den planerade etableringen av två fonder inom regionalfondsprogrammet som ska gå in i tidiga utvecklingsskeden, bör detta behov kunna tillgodoses.

Men för att såväl det offentliga som privata riskkapitalet ska ge bästa möjliga effekt i investeringar, och inte minst att de uppfinnare, innovatörer och entreprenörer i olika skeden ska hitta de medel som finns tillgängliga, krävs en tydligare organisering av de ovan nämnda aktörerna i innovationssystemet.

Eftersom de flesta är beroende av offentliga medel på lokal, regional och nationell nivå, behövs en översyn av processkedjan från uppfinnarstadiet, företagsrådgivning, forskning och utveckling, inkubatorverksamhet med mera, fram till finansiering och kommersialisering av produkter och tjänster för att förtydliga sina respektive kompetenser på olika områden/branscher och därmed få ”rätt” personer och företag som kunder och ansökningar om medel.

Kristdemokraterna ställer sig positiva till principerna i propositionen om hur investeringar i företag i tidiga utvecklingsfaser ska kunna underlättas. Slutsatsen att det behövs förstärkt finansieringsstöd i mycket tidiga faser i form av bidrag, lån och ägarkapital, och att det därutöver behövs finansieringsinsatser i kapitalintervallet 10–50 miljoner kronor, stödjer Kristdemokraterna, men hade gärna sett att intervallet hade varit redan från fem till femtio miljoner kronor. Det behövs särskilda åtgärder för att förbättra tillgången till lånekapital för små och medelstora företag.

Alla delar i kapitalförsörjningskedjan behöver fungera för att nyföretagandet ska stimuleras och för att landets företag ska ges möjlighet att expandera både produktmässigt och geografiskt.

Kapitalförsörjning oavsett associationsform

Det som kallas idéburet företagande bedrivs ofta i ideell förening, ekonomisk förening, kooperativa företag eller stiftelseform. Det kan vara ett äldreboende, en skola, en lanthandel eller något annat som människor gått samman om. Famna är ett exempel på paraplyorganisation för idéburna företag inom vård och omsorg. Stockholms stadsmission är ett annat exempel som även har arbetsintegrerande sociala företag inom sin organisation.

Ofta saknas kapital utifrån som kan användas för investeringar i fastigheter, inventarier eller infrastruktur. Oavsett om det är en ekonomisk förening, en ideell förening eller en regional gren av en större organisation skulle den vara förtjänt av externa aktörers hjälp att driva och utveckla sin verksamhet.

Idéburna verksamheter har generellt sett också svårare med kapitalförsörjning, och ska man kunna konkurrera på vård- och omsorgsområdet till exempel, behöver detta uppmärksammas och åtgärdas. Därför är det med tillfredsställelse Kristdemokraterna noterar att det i regeringens proposition finns omnämnt att ”även aktörer som arbetar med ett brett spektrum av företag, till ex inom ideella sektorn och socialt företagande, kan komma ifråga”. Liksom att ”fonder av lokal karaktär och sammanslutningar av affärsänglar, exempelvis tillväxtkassor eller andra investmentbolag, kan finansieras”.

Det som dock benämns som ”mikrofond” i utredningen (fond för såddfinansiering) anser Kristdemokraterna inte vara korrekt. De mikrofonder som finns och verkar i Sverige når främst företag och organisationer inom den sociala ekonomin, som är i behov av kapital men på en lägre nivå. Dessutom finns dessa mikrofonder och kreditgarantiföreningar till för att garantera tillgång till kapital även för de verksamheter som valt annan associationsform än aktiebolag. Det behovet tror inte Kristdemokraterna att Norrlandsfonden och Almi kan täcka själva, utan det som behövs är att det statliga och lokala privata riskkapitalet kan komplettera varandra i samverkan med mikrofonder och kreditgarantiföreningar.

Kristdemokraterna vill även påtala crowdfunding som ett nytt sätt att finansiera ett företags expansion där man använder en grupp (crowd) för att få in kapital (kallas också gräsrotsfinansiering).

Crowdfunding har även utvecklats till att man även får ägarandelar i nya bolag (så kallad equity crowdfunding). Egentligen är det inget nytt att ett företag eller en

entreprenör använder sina egna nätverk för att få resurser till ett nytt företag eller projekt. Det nya med crowdfunding är att man genom internet mycket enklare kan sprida budskapet även utanför sin närmaste bekantskapskrets. Då dessutom banker ofta är restriktiva med att finansiera nya bolag finns det ett stort behov av nya finansieringsmodeller. En annan fördel med crowdfundingmodellen för aktiebolag med aktieägare som också är tidiga användare och supporters, är att man kan göra flera mindre emissioner till en trogen aktieägarkrets till ett förmånligt bolagsvärde.

Kristdemokraterna ser möjligheter med denna form av finansiering i samverkan med riskkapital från statliga såväl som andra aktörer på marknaden.

Regeringen anser i avsnittet Innovationsstöd, att insatser för att stimulera framväxten av affärsidéer med hög kunskapshöjd och internationell marknadspotential bör vidareutvecklas och prioriteras. Kristdemokraterna vill därför påminna om en annan utredning, ”Ökat värdeskapande ur immateriella tillgångar” SOU 2015:16, som föreslog att regeringen även fortsättningsvis ger Vinnova i uppdrag att genom finansiellt stöd till hantering av immateriella tillgångar bidra till att öka små och medelstora företags konkurrenskraft. Att inte kunna komma vidare med sin affärsidé för att pengar saknas för att söka patent, är ett problem då avsaknaden av patent dels kan göra att idén stjäls eller att produkten aldrig blir verklighet. Naturligtvis kan även insatser behövas för forskning och utveckling för små och medelstora företag, som är etablerade, men där kapital saknas.

Penilla Gunther (KD)